



PO TAURAGNŲ DANGUM

Tauragnų krašto bendruomenės laikraštis

2014 sausis Nr.57



Nuotrauka iš interneto

Sausio mėnesio jubiliejai. Sveikiname!

50 metų sukanka Kazimierui Musteikiui iš Stūglių k. ir
Veronikai Osipovai iš Pilkenių;

70 metų sukaktį švenčia tauragniškliai Vanda Juškienė ir
Alozas Grigonis, Alozas Remeikis ir Regina Grašienė iš
Pilkenių, Silvestras Rimgaudas Sinkus iš Tauragnų kaimo ir
Jonas Jočys iš Sėlės;

75 metai sukanka Natalijai Valkauskienei ir Elenai
Gražinai Klimanskijenei iš Maleckazemio kaimo bei
tauragniškliai Jonui Šarkai;

80 metų sukanka Bronislavai Želėnienei iš Skroblaus vs.;
85 metų sukaktį švenčia Stanislava Augustienė iš Inkartų k.

KVIEČIAME

Sausio 10 d. 17 val. Tauragnų kultūros centre vyks
renginys Laisvės gynėjų diena paminėti.

Sausio 24-25 dienomis Utenos apylinkėse startuos
greičiausias metų festivalis „Halls Winter Rally 2014“.
Penktadienį vakare ir visą šeštadienio dieną greitai automobiliai,
profesionalūs lenktynininkai, tūkstantinės minios, geriausios
emocijos ir puikūs vaizdai Utenos regioną pavers žiemos švente.
(informacija iš interneto)

Galimybė įgyvendinti
svajonę – štai kas gyvenimą
daro įdomų. Nesvarbu, kas tu
esi ir ką veiki, jei ką nors tikrai
nori, šis tavo troškimas yra
gimęs Pasaulio Sieloje. Jį
įvykdyti ir yra tavo misija
žemėje. Ir kai tu tikrai ką nors
trokšti, visas pasaulis slapta
padeda tau įgyvendinti šį
troškimą.

Paulo Coelho

Svajokime
ir įgyvendinkime savo
svajones Naujaisiais metais!

Valda Žebelienė

Senuosius palydėjome, Naujuosius pasitikome

Jau tapo tradicija baigiantis
metams Tauragnų kultūros centre
surengti senųjų metų palydas. Kasmet
ruošdavome nominacijas, už įvairius
nuopelnus apdovanodavome seniūni-
jos žmones. Dėl 2013 metų palydų
ilgokai suko galvą kultūros centro
darbuotojos Loreta Juškėnienė ir
Vilma Valienė, kam šiemet skirti
nominacijas mąstė bibliotekininkė
Nijolė Šuminienė ir muziejininkė
Gražina Grašienė.

Gruodžio 27-osios vakarą
rinkosi tauragniškliai ir seniūnijos
gyventojai į Tauragnų kultūros centrą.
Salėje laukė didžiulis stalas, kurį
svečiai netrukus nukrovė
atsineštinėmis vaišėmis. Susirinku-
sius tarmiškai pasveikino Mokas ir
Mokienė (Vidas Juknevičius ir Loreta
Juškėnienė). Jie tarmiškai vedė ir visą
vakarojimą. Sveikinimo žodį tarė

seniūnas Alvydas Danauskas. Jis pasidžiaugė, kad ir šiais metais kraštiečiai Darius Šinkūnas finansavo Tauragnų krašto kalendoriaus leidybą, todėl jį dovanų gavo kiekvienas, atėjęs į šventę. Kultūros centro moterų ansamblis atliko keletą dainų. Visiems susirinkusiems patiko humoristinė daina, kurią atliko Tauragnų „bobutės“, o jaunąją ir jaunąjį šauniai suvaidino Janė Šinkūnienė ir Edmundas Žebelys. Grojo vietinė kaimo kapela.

Nijolė Šuminienė įteikė bibliotekos nominacijas. Bibliotekos draugų nominacija buvo skirta Tauragnų mokyklėlės mokinukams su mokytoja Aldona Tartiliene, Bronei Sliesoravičienei įteikta Metų skaitytojos nominacija, Laimai Danauskienei – Darbštuolės nominacija.

Muziejininkė Gražina Grašienė savo nominacijas skyrė Aldonai Driukienei (Aktyviausia muziejaus lankytoja), Genovaitei Maciulevičienei (Metų entuziastė) ir Onai Katinienei (Metų žoliautoja).



Prie šventinio stalo



Kultūros centras įsteigė Metų renginio nominaciją, kuri įteikta Danguolei Grabauskienei (už suruoštą Kraštiečių šventę), nominacija Metų debiutas atiteko Edmundui Žebeliui – už amerikonto vaidmenį spektaklyje „Paskubėjo“. Laima Jauniškienė ir Alfoniya Levčenka gavo Aktyviausių žiūrovių nominacijas.

Bendruomenės pirmininkė Danguolė Grabauskienė sakė, kad aktyvių žmonių šiais metais buvo labai daug (paminėjo apie 30) ir pažadėjo, kad vasarą, kai bus organizuojama ekskursija prie jūros, patys aktyviausi žmonės galės važiuoti nemokamai.

Vakarojimo metu vyko loterija, žaidimai. Buvo ir liūdnesnė akimirka,

nes atsisveikinome su ilgamete kultūros centro koordinatore Jūrate Šinkūnienė, kurią palydėjome į užtarnautą poilsį. Kai baigėme savo programą, susirinkusiems grojo Antalieptės kaimo kapela „Un ta lieptą“. Salėje sukosi poros, o kas tingėjo šokti, maloniai leido laiką prie stalo.

Kalėdiniai renginiai tuo nesibaigė. Po daugelio metų pertraukos Kultūros centre gruodžio 31 dieną buvo surengta naujametinė diskoteka. Renginį organizavo naujoji Tauragnų seniūnaitijos seniūnaitė Giedrė Tubelienė. Naujametinės diskotekos nebuvo jau daugelį metų, nuo to laiko, kai kultūros namų direktorė Vanda Varneckienė išėjo į užtarnautą poilsį. Giedrės geri norai gal ir būtų likę tik gerais norais, jei nebūtų suradusi bendraminčių. Tam pritarė seniūnas Alvydas Danauskas, kultūros centro ūkvedė Valda Žebelienė, bendruomenės pirmininkė Danguolė Grabauskienė. Justina Šuminaitė sutiko padidžėjauti. O kokie gi Naujieji metai be Kalėdų Senelio ir Snieguolės?! Atsirado entuziastų, kurie sutiko atlikti šiuos vaidmenis.

Kai taurėse putojo šampanas, o dangų puošė fejervakai, Tauragnų kultūros centro salėje jau skambėjo muzika, ant kalėdinės eglutės žybčiojo lemputės. Laukėme pasirodant pirmųjų šokėjų. Buvome nustebinti, kai į salę ėmė rinktis ne tik jaunimas, bet ir šeimos su mažais vaikais. Visi linksmi, gerai nusiteikę sveikino vieni kitus su Naujaisiais metais. Seniūnaitė Giedrė pasveikino susirinkusius ir paprašė visų



Sveikina seniūnas Alvydas Danauskas. Renginio vedėjai Mokienė ir Mokas

pakviesti laukiamiausią svečių - Kalėdų Senelį. Nustebo ne tik mažieji, bet ir suaugę, kai į salę lydimas Snieguolės su nemažu maišu dovanų įžengė Kalėdų Senelis. Už gražų eilėraščių ar dainelę mažieji gavo po dovanėlę. Kadangi vaikučių buvo nedaug, tai ir vyresnieji galėjo parodyti, kas ką moka. Visiems labai patiko Salija Deveikienė, latviškai padeklamavusi eilėraščių. Nepažįstamų vaikų trio užtraukė dainą „Negiedokit, gaideliai“. O, kad jie gyventų Tauragnuose, gal kaip nors prisiprašytume į mūsų ansamblį, juk visai neturime dainuojančių vyrų. Aivaras Žygas, susiradęs porą, sušoko šokį. kažkas užminė negirdėtą mįslę, kurios niekas neatspėjo. Dovanėlę gavo mįslės užminėjas. Kai dovanų maišas ištuštėjo, Kalėdų Senelis ir Snieguolė atsisveikino ir buvo išlydėti. Smagūs šokiai tęsėsi iki trečios valandos. Pasilinksminę, gerai pasišokę visi išsiskirstė į namus. Pasidžiaugėme, kad nebuvo jokių incidentų, nesusipratimų.

Pirmas blynas neprisivilo - diskoteka įvyko! Tikimės, kad kitais metais susirinks daugiau šokančių, kad naujametinė diskoteka taps tradicija. Dėkojame seniūnaitei Giedrei Tubelienei už jos gerus norus ir atkaklumą įgyvendinant sumanymą. Ačiū Janei Šinkūnienei ir Edmundui Žebeliui už atliktus Snieguolės ir Kalėdų Senelio vaidmenis, o Justei - už smagią šokių muziką. Taip pat didžiulis ačiū visiems, kurie nesėdėjo namuose prie vaišių stalo, o atėjo į kultūros centrą pašokti.

Baigėsi 2013, Juodosios gyvatės metai. Su naujomis jėgomis

Bronė Juknevičienė

Apie kaimo kultūros centrų pervarką

Nuo 2001 m. gruodžio dvylika metų Tauragnų kultūros centre dirbo Jūratė Šinkūnienė. Tai tikrai nemažas laiko tarpas, didesnių ir mažesnių darbų nuveikta ne taip jau ir mažai. Nors gal ir įprasta paliekant kažkokį postą, pareigas, duoti savotišką darbo ataskaitą, bet apie nuveiktus darbus jau kalbėta ir per Meno mylėtojų šventę, ir per vakaronę „Palydint senuosius“. J. Šinkūnienę mes visada matydavom energingą, skubančią, kviečiančią ateiti į kultūros centrą. O ar galėtų ji papasakoti, kaip jautėsi, dirbdama kultūros centro koordinatorės darbą, su kokiom

ir sumanymais pasitikome 2014 – uosius, Žaliojo medinio arklio metus. Linkiu visiems nebūti kuiniais, vangiais arkliais, o būti gražuoliais eikliais žirgais, aktyviai dalyvauti bendruomenės gyvenime.



„Jaunikis“ ir „jaunoji“



Senelis Šaltis ir Snieguolė

mintim atėjo dirbti, su kokiom palieka darbą? Tuo labiau, kad rajono kultūros centrai 2014 metus pasitiko sulaukę reformų.

Taigi kalbuosi su Jūrate Šinkūniene apie smagiausias akimirkas jos darbe, apie tai, ko pasigedo, apie išsipildžiusius lūkesčius, apie finansus (čia jau mes pasvajojom – kas būtų, jei pinigų bū-

tų...), ir kaip įsivaizduoja Tauragnų kultūros centro ateitį. „Tauragnų kultūros centre dirbau nuo 2001 metų, kada buvo vykdoma reforma ir buvo pereita prie projekcinio finansavimo. Tai reiškė, kad norėdama gauti finansavimą renginiams turėjai rašyti projektus. Dėl šių perversmų iš Tauragnų kultūros centro išėjo meno vadovė Audronė Ramanauskienė ir šokių vadovė Erika Ruzgienė. „Moko“ režisieriumi dirbo Vygantas Varneckas, kuriantis eilėraščius, dainas, pats jas atliekantis, grojantis. Nors meno vadovo neliko, bet su V. Varnecko pagalba galėjome rengti įvairius renginius. Vyresnio amžiaus dainininkai susibūrė į „Vienminčių“ klubą su vadove mokytoja Janina Augulyte, jie įsijungė į kultūros centro veiklą.

Projektinis finansavimas buvo geras tuo, kad turėjome lėšų pasikviesti muzikantus su gera aparatūra Joninių šventėms prie Tauragno ežero. Pas mus koncertavo profesionalūs atlikėjai: Ligita ir Petras Kazlauskai, Nelė Paltinienė ir Eugenijus Ivanauskas, Judita Leitaitė, Vytautas Šiškauskas. Vakaronių metu grodavo ir dainuodavo įvairūs atlikėjai iš kitų rajonų.

Padedami rėmėjų, įsigijom aparatūrą diskotekoms. Gaila, kad, kai reikia nusipirkti bilietą į diskoteką, norinčių šokti lieka labai mažai.

Bet smagių dalykų buvo daugiau, nei tokių rūpesčių. Šiame darbe mane labiausiai džiugino pažintys ir bendravimas su įvairiais žmonėmis: atlikėjais, kolektyvų vadovais, muzikantais. Turiu pasakyti, kad susidūriau su žmonėmis, griežtai besilaikančiais duoto žodžio, savo darbo entuziastais, nelaukiančiais tik piniginio atlygio, dažnai dar ir iš savo kišenės priduriančiais.

Džiugino dar ir tai, kad mūsų seniūnijos žmonės padėdavo įvairiuose darbuose. Seniūnas Alvydas Danauskas pasirūpindavo įvairiais „ūkiniais“ dalykais ruošiantis, pavyzdžiui, miestelio šventėms ar Joninėms, išsprėsdavo kilusius nesklandumus. Raimundo Kairionio nereikėdavo ilgai prašyti pasirūpinti elektra, apšvietimu. Kol dar vyko diskotekos, viskuo rūpinosi Jurijus Skliaustis. Aš jam labai dėkinga ir apgailestauju, kad jo nematyti kultūros centre dabar. Vėliau diskotekas vedė Arūnas Grašys, Linas Danauskas, Dainius Atkočiūnas, Justė Šuminaitė. Dėkoju Jums visiems, Jūs šaunuoliai entuziastai. Šalia Jūsų šokdama diskotekose ir aš buvau jauna. Dar labai džiugino mūsų teatro premjeros, Vilmos su dainininkėmis koncertams paruoštos negirdėtos dainos.

Turėjau ir svajonių, kurioms įgyvendinti būtų reikėję šiek tiek didesnių finansinių galimybių. Daug metų puoselėjau idėją Tauragnų kultūros centre pamatyti miuziklą, žinoma, pastatytą savo jėgomis. Tam galimybių buvo, nes turėjome savo kompozitorių V. Varnecką, meno vadoves Ligitą Balčiūnienę, o vėliau Vilną Valienę, dainininkus. Kodėl jos neįgyvendinome?.. Gal galima būtų kada nors ateityje?..

Tauragnuose turim geras sąlygas stovykloms, kurios būna mokykloje. Visada norėjau, kad pas mus būtų muzikantų stovyklos, kad būtų galima užmegzti ilgalaikes pažintis, o tada sulauktume ir daugiau koncertų.

Trejetą metų laukiau, prašiau, kalbinau ir tikėjausi spektaklio „XIX a. valsčių turgus“, pastatyto pagal projektą Utenoje. Tauragnams jis būtų tikęs kaip niekam kitam. Mes turim turgaus aikštę, išugdytą teatro žiūrovą, pagaliau jame vaidino tauragniškaiai. Bet projekto autoriai neįsivaizdavo jo pastatymo pas mus be nemažų pinigų, o ir noro neparodė. Dar nepakviečiau ir „Lietuvos“ ansamblio į Tauragnus, ir dar visos eilės profesionalių atlikėjų...

Todėl ypatingai džiaugiuosi, kad mecenatas, Valstiečių ir žaliųjų sąjungos lyderis, ūkininkas Ramūnas Karbauskis sudarė galimybę mūsų bendruomenei nuvykti į Naisius, pamatyti, kiek ten visko įgyvendinta, bei „Naisių vasaros“ teatrui atvykti pernai ir šiais metais su spektakliais į Tauragnus.



Po dvylikos metų vėl vyksta kultūros centrų pertvarka. Ją vertinu, kaip pridėtą kryžiuką prie būtinų įvykdyti priemonių. Mažieji kultūros centrai (pav., Kirdeikių, Vaikutėnų) gražinami seniūnijoms. Bet juk tai jau buvo. Ūkiniu požiūriu tai gerai – arčiau žmonių, galimybė patiems tvarkytis ūkiškai. Bet bus reikalinga kultūros centro pagalba, nes mažos salės neturės nei savo meno vadovo, nei instrumentų. Darbuotojai, dirbę kultūros centruose, nebūtinai liks seniūnijų salėse. Mano nuomone, tai reiškia žmonių įdirbio kultūros srityje nuvertinimą.

Tauragnų kultūros centrą norėčiau matyti klestintį – su teatru, vokaliniu ansambliu ir kapela, su koncertais ir teatro pastatymais. Kultūros centrą, į kurį atvažiuotų įvairūs kolektyvai iš visos Lietuvos. Norėčiau tikėti, kad Tauragnuose nesumažės žiūrovų. Jiems linkiu sveikatos ir noro ateiti į kultūros centrą, džiaugtis renginiais ir toliau stebinti iš kitur atvykusius pilna žiūrovų sale. To linkiu tiek darbuotojams, tiek žiūrovams“.

Kiekviena reforma įneša šiek tiek sumaišties ir nežinomybės. Todėl kalbinu **Astą Motuzienę**, Utenos kultūros centro direktorę.



1. Ko siekiama, vykdant kultūros centrų tinklo pertvarką? Kokia Utenos rajono kaimų kultūros centrų, jų darbuotojų ateitis?

Siekiama veiklos kokybės, inovacijų, pozityvumo. Utenos kultūros centro skyriai išlieka aštuoniuose seniūnijų centruose. Juose dirbs **kultūrinių renginių organizatoriai** – planuoja ir organizuoja įvairiapusę kultūrinę veiklą, ją koordinuoja su vietos seniūnu, bendruomenės lyderiais, mokykla ir kt., rengia programinio finansavimo projektus ir juos įgyvendina, vykdo sociokultūrinę, etnokultūrinę, edukacinę veiklą, organizuoja profesionalių ir mėgėjų meno kolektyvų koncertus, spektaklius ir t.t., savalaikiai informuoja seniūnijos bendruomenę apie vykstančius ar vyksiančius kultūrinius ir kt. renginius ir t.t. **Meno vadovas** –

Nepamirškime svarbių datų

Sausio 13-oji – Laisvės gynėjų diena, Lietuvos valstybinė šventė. 1991 m. šią dieną įvykęs masinis taikus Lietuvos piliečių pasipriešinimas Sovietų Sąjungos vadovybės bandymui, jėga paimti į savo rankas Vilniaus televizijos

planuoja ir organizuoja skyriaus meninę veiklą, suburia mėgėjų meno kolektyvus ir jiems vadovauja, su jais organizuoja koncertinę veiklą, rengia programinio finansavimo projektus, vykdo edukacinę, sociokultūrinę, etnokultūrinę veiklą ir t.t.

2. Tauragnų seniūnijos žmonės domina jų kultūros centro perspektyva. Kokia ji būtų? Aktyviai dirba režisierė ir „Moko“ teatras, repetuoja ir koncertuoja moterų vokalinis ansamblis, neseniai susikūrė kapela. Kas numatoma jiems?

Utenos kultūros centro Tauragnų skyriuje yra kultūrinių renginių organizatoriaus, meno vadovo ir „Moko“ teatro režisieriaus etatai. Ir yra puikūs žmonės, dirbantys meno vadovo ir „Moko“ teatro režisieriaus pareigose.

3. Tauragnų kultūros centras nuo 2014 m. sausio 1 d. neturi koordinatorės. Šiuo klausimu tauragniškiai ypač daug diskutuoja. Gal galėtų būti „įnešti“ daugiau aiškumo šioje srityje?

Po naujos Utenos kultūros centro struktūros patvirtinimo šios pareigos vadinasi Utenos kultūros centro Tauragnų skyriaus kultūrinių renginių organizatorė. Šiandien šis postas dar neužimtas.

Dėkoju Jums už klausimus. Visada malonu bendrauti su tauragniškiais.

Ačiū Astai Motuzienei už atsakymus. Kai jau nusiunčiau direktorei klausimus, sausio 4 d. „Utenio“ laikraštyje pasirodė išsamus jos interviu „Kaimo kultūros centrų pertvarka padiktuota gyvenimo“. Direktorei leidus, pasinaudosiu šiuo straipsniu ir šiek tiek papildysiu atsakymus.

Kultūros centrų pertvarka susijusi ir su gyventojų skaičiaus mažėjimu. Miesteliai ir kaimai tuštėja, todėl kultūros centrui nebepajėgūs atlikti jiems priskirtų funkcijų, pavyzdžiui, suburti gerų saviveiklinių kolektyvų. Likę 8 kultūros centro skyriai (Daugailiuose, Kuktiškėse, Leliūnuose, Saldutiškyje, Sudeikiuose, Tauragnuose, Užpaliuose, Vyžuonose) ir jų darbuotojai turės dirbti labai įtemptai, kad išlaikytų turimą lygį ir siektų aukštesnio. Jei kolektyvas turi kategoriją, turės dalyvauti konkursuose, šventėse, tada galės turėti meno vadovą, dirbantį su šiuo kolektyvu. Jei neturi kategorijos – turės stengtis ją gauti. Kultūros centrų pertvarka siekiama kokybės. Labai svarbus ir kultūros darbuotojų sugebėjimas bendrauti, įtikinti žmones ateiti tiek į kultūros centrus, tiek į laisvalaikio salėse vykstančius renginius. Primenu, kad laisvalaikio salėmis tampa Biliakiemio, Kirdeikių ir kt. mažesni kultūros centrai. Juos administruos seniūnijų darbuotojai. A. Motuzienės interviu nuskambėjo ir tokia mintis, kad kultūros darbuotojai turės aktyviai dirbti, o ne sėdėti, „nieko konkretaus neveikiant ir gauti atlygį“.

Šias mintis parašiau visų nusiramimui, nes mūsų kultūros centro, tiesa, dabar jau skyriaus, darbuotojai aktyvūs, kūrybingi, o žiūrovai susidomėję laukia naujų renginių!

bokštą, Radijo ir televizijos komiteto pastatą, Parlamento pastatą ir kitus reikšmingus objektus.

Užimti atvyko specialiai parengta, sunkiąja karine technika ginkluota desantininkų grupė. Prie televizijos bokšto per 600 taikių ir neginkluotų žmonių buvo sužeista, keturiolika žuvo. Televizijos bokštas buvo užimtas, tačiau planų pulti Parlamentą kariškiai atsisakė. Nors užgrobti kai kuriuos objektus ir pavyko, galutiniai operacijos tikslai nebuvo pasiekti ir gana greitai Sovietų armijai teko iš užimtų objektų pasitraukti. (iš interneto).

Mūsų kūryba



2013 m. Utenos literatų kūrybos almanache „Verdenė“ šalia kitų uteniškių literatų kūrybos spausdinami ir keli mums gerai pažįstamo **Vyganto Varnecko** eilėraščiai. Jūsų dėmesiui trumpas interviu, kuris pateikiamas knygoje, ir eilėraštis „**Ilga kelionė**“.

- *Buvote ir esate kultūros žmogus.*
- *Taip, nuo 1960-ųjų buvau teatrinio gyvenimo verpetuose, meno saviveiklos mėgėjų vedlys ir patarėjas. Galiu pasidžiaugti, kad prieš išeinant į užtarnautą poilsį pavyko „Mokų“ teatre pastatyti poetinę tragišką legendą „Mokas“. Ją pats parašiau, pats vaidinau...*
- *O eilėraščiai?*
- *Eilėse stengiuosi įprasminti ir turinį, ir formą. Mano kėlrodė žvaigždė, suprantama, - jautri poezija.*

Eilėraštis – tai atvėrimas durų,
Pakvietus į svečius užėti...
Eilėraštis – tai melsvas ryto dūmas,
Pakylantis dangun lėtai...

Širdies užgautos tvinksnis dažnas.
Ar spindėsysis akių žavingų...
Iškylantis iš nebūties miražas,
Veidai, nuo dėmesio sustingę...

Eilėraštis – tai skausmas ir svajonė...
Pakilt nuo žemės lig Dangaus...
Eilėraštis – ilga ilga kelionė
Į širdį iš širdies žmogaus.

Nuo sausio iki sausio

(renginiai bendruomenėje)

Vasario 12 d. Kepėme Užgavėnių blynus.

Balandžio 27 d. Bendruomenės 10 metų gimtadienio šventė. Vyko sveiko maisto šventė. Eugenijos Šimūnaitės vyšnių sodely pasodinta 10 vyšnaičių.

Gegužės 11 d. išvyka į Taujėnų, Bistrampolio dvarus, Stumbryną, Burbiškių dvare vykusią tulpių žydėjimo šventę.

Liepos 6 d. Kraštiečių šventė „Po Tauragnų dangum“. (Bėgimas Taurapolis - Tauragnai, knygelės „Tauragnai šiandien“ pristatymas, Tauragnų krašto Garbės piliečio vardo suteikimas, Edmundo Kučinsko koncertas, teatrų festivalis, vakaronė). Projektui „Kraštiečių šventės organizavimas Tauragnuose“ lėšų gauta iš LEADER programos.

Liepos 26-28 d. Kelionė į Ventspilį, aplankant Tervetės nac. parką, Jelgavos pilį, Vyno kalną Sibilėje.

Rugpjūčio 23 d. vyko IX Auštaitijos bendruomenių saskrydis. (Bendruomenių kiemelių pristatymai; Žvejojimo varžybos; Patiekalų iš žuvies gaminimas; Floristinio kilimo kūrimas; Sportinės varžybos). Rėmė Utenos regiono Žuvininystės vietos veiklos grupė; Lietuvos kaimo tinklas; Lietuvos sveikatos ministerija; Utenos r. savivaldybė.

Rugsėjo 13 d. 1863 m. sukilimo 150-ųjų metinių minėjimas Minčios girioje. (Pastatytas stogastulpis. Organizuota nuotraukų paroda). Lėšų šiam projektui skyrė Kultūros rėmimo fondas.

Rugsėjo 26 d. vyko renginys, skirtas Pasaulinei širdies dienai paminėti.

Spalio 5 d. Ataskaitinis bendruomenės susirinkimas. (Tarmių konkurso apibendrinimas. Sveikatingumo metų renginių apibendrinimas).

Lapkričio 5 d. Tapome konkurso „Sveikiausia bendruomenė“ nugalėtojais. Utenos visuomenės sveikatos biuro dovana – tapyba ant vandens.

Lapričio 25 d. svečiavosi Žolinčių akademijos prezidentė Danutė Kunčienė. Mokėmės gaminti valgius Kūčių stalui.

Lietuvos sveikatos ministerija suteikė paramą bendruomenės projektui „Sveikatingumo renginiai Tauragnų bendruomenėje“ (4500 Lt). Renginiai vyko visus metus, įsigyta reikalingo inventoriaus.

Žmonės šalia mūsų

Sausio 13 dieną gražų jubiliejų švenčia daugeliui tauragniškių gerai pažįstamas žmogus – Rimgaudas Silvestras Sinkus. Daugeliui, bet tikrai ne visiems, juo labiau, kad sutikti poną Sinkų Tauragnuose galima tik šiltuoju metų laiku. Tie, kurie pažįsta poną Silvestrą, žino, kad tai nepaprastai įdomus žmogus, visada kupinas naujų idėjų, sumanymų, besidomintis dingusiomis civilizacijomis, ieškantis seno lietuviško gyvenimo pėdsakų. Silvestras Sinkus – taip pat kelių knygų autorius, kuriose ryškūs mokslinės fantastikos elementai.

Jubiliejaus išvakarėse su rašytoju kalbėjosi Gražina Grašienė.

Kas Jus, gimusį, augusį Kaune ir gyvenusį Utenoje, prieš 10 metų paskatino pasirinkti vasarą gyventi nuošalioje Tauragnų krašto sodyboje?

Dar prieš 30 metų turėjau pirkimą – dovanotą sodybą prie Šinkūnų piliakalnio, tačiau pasikeitė šeimnininkai ir likau bes stogo. Kraštas patiko, juolab, kad turėjau draugų Sėlos pusėje, prie Balčio, Klykių, Minčioje, o ir pačiuose Tauragnuose gyveno puikių (kiti jau Anapiliyje) žmonių, tokių kaip Danielius Skliaustis, Jūratė Šinkūnienė, Alvidas Driukas, Vladas Atkočius, Benediktas Kulbačiauskas, Onutė Katinienė, Vygantas Varneckas, su kuriais buvau susijęs pažintimis Utenoje. Prieš 10 metų vėl įsigijau sodybą tolumoje Kuktiškių gatvėje, kur džiaugiuosi kaimynais, rašymu, ramybe ir galimybe daryti ką nors gera.

O fantastika? Kaip ji atsirado Jūsų gyvenime? Ar ji padeda (o gal trukdo) kasdieniame realiame gyvenime?

Nepriklausomybės atgavimo laikais amerikietis rašytojas Deividas Brynas pasakė: „Džiaugiuosi, kad Lietuvoje yra fantastų, ir tai reiškia, kad laisvę atgavot ilgam“. Smagiai tada pasidarė ir man, kuriant apsakymus apie Lietuvą, Uteną, Tauragnus. Vėliau grožinės literatūros darbai peraugo į istorinių tyrimų medžiagą.

Fantastika padeda ar trukdo? Gyventi fantastika padeda, bet realiame gyvenime trukdo gerokai: per tai esu kiek išsiblaškęs ir labai nepraktiškas.

Esate keletą klubų, tame tarpe ir literatūrinio klubo „Verdenė“, narys. Papasakokite.

Buvau keliuose klubuose, bet, kai pasitraukiau iš Utenos, ryšiai liko tik su „Verdene“. Pašnekesiai prie obuolių ar pienu vynu, renginiai, aptarimai, skaitymai, nauji klubo nariai... Mindaugas Stundžia, Regina Stakėnienė, Rūta Jonušienė, Donatas Čepukas, Arvydas Jurkaitis, Audronė Misiukaitė, Petras Panavas, Audronis Šilinskas... Tai leido tobulėti, ir mano kūryba atsidūrė pasaulinės fantastikos almanache Prancūzijoje, knygos paminėtos enciklopedijose.

Kaune priklauso kultūrinei „Senojo Kauno“ draugijai: čia galvojama apie tautos kultūrinio paveldo išsaugojimą, neleidžiama užgesti praeičiai. Tuo keliu einama ir Tauragnuose: dvaro gyventojas Rimantas Gineitis aptiko akmenį su įrašu „V“, kuris liudija, kad netoliese, manoma, buvo karaliaus Mindaugo pilis Voruta. Ir nors archeologai dirba dar tik prie Taurapilio, tačiau kastuvus ruošia ir akmens su raide „V“ reikalams. Žinant, kad pilies aplinkoje būta senovinių kalendorių, vieną jų tikimasi atkurti Tauragnuose. Tai – ganėtina realu, nes žemės duotų Rimantas Gineitis, Jonas Maniušis, gal galėtų pati

bendruomenė pasiūlyti ir tada būtų galima švęsti šventes pagal senų dienų kalendorinius papročius.

Jūs gimęs 13 dieną. Ar tai ką nors reiškia, ar tai Jums tiesiog dienų sekos skaičius?

Skaičius 13 man asocijuojasi su įvykiais prie televizijos bokšto Vilniuje. Tomis dienomis kartu su uteniškiais budėjau ir, žurnalisto Vilūno raginamas, per radiją skaičiau savo novelę „Paveikslų muzika“ apie kraujo, liejamo už laisvę, kainą. Sausio 13 dėl to man bus visada išskirtinė.

Gal galėtumėte praskleisti ir asmeninio gyvenimo šydą? Žmona, vaikai, anūkai, pomėgiai, laisvalaikis...

Dažniau būnu gamtoje: draugauju su archeologais, žygeiviais, romuviečiais. Viena duktė – gydytoja, o kita – siuvimo inžinierė ir dizainerė. Tauragnuose taipogi būna. Anūkės mokosi muzikos mokykloje, žaidžia šachmatais, koncertuoja, lanko penktą klasę, o ir plaukti išmoko pirmiausia Labės ežere. Daug laiko praleidžiu rašydamas, kur mintys ateina savaime. Žmona mena drauges Utenoje, skambina joms, aplanko. Turiu dar Kaune ypatingus draugus: Navicką ir Pranskietį. Su vienu jų gimėme ant to pačio akušerinio stalo Kauno ligoninėje, o su abiem kartu baigėme mokslus aukštojoje mokykloje.

Hm, laisvalaikis?.. Laisvalaikis man yra metas, kai, išėjęs į pensiją, su juo gali daryti ką nori: tuo šis laisvalaikis yra nuostabus.

Ir kas gi Jūs širdimi: kaunietis, uteniškis ar tauragniškis?

Nėra svarbu, kur gyveni, jei žinai ir jauti, kad širdis yra čia, Lietuvoje.



Pasisėdėjimas sodyboje prie senojo kalendoriaus ties rugsėjo 1 – osios dienos žyma.
S. Sinkus – pirmas iš dešinės (iš asmeninio archyvo)

Bronė Juknevičienė **Dėmesio! Nauja rubrika!**

Man labai patinka mūsų laikraštis. Man patinka, kad ir kitiems jis patinka. Man patinka į jį rašyti, nors ne visada džiaugiuosi tuo, ką parašau. Skaitytojų kartais paprašau mestelėti kokią idėją. Nė viena dar iki manęs neatlėkė... Beliko pačiai ką nors sugalvoti, visgi ir laikraštis pradeda naujus, dar vienerius metus. Nauja rubrika vadinsis „**Naujas žvilgsnis. 5 minutės su...**“ Savo pašnekovams užduosiu filosofinius, giliai prasmingus (arba tik man pačiai jie taip atrodo) klausimus. Tie klausimai bus visiems skirtingi. Kitaip tariant, bandysiu išklausti kokių nors slaptų dalykų. Gal klausimai ir pačiam pašnekovui pasirodys netikėti. Tuo geriau. Pradėsiu nuo bendruomenės pirmininkės **Danguolės Grabauskienės**. Ji ir laikraščio redaktorė, todėl tegu išbando. Tiesa, atsakymai turi būti greiti, laikas – 5 minutės!

1. Trys gyvenimo tiesos, kurios visada pasitvirtina?

Pasiremsiu liaudies išmintim. Manau, labai teisingos patarlės: Kaip šauksi, taip atsilies; Lašas po lašo ir akmenį pratašo; Neperšokęs upelio, nesakyk „op“. Stengiuosi jomis gyvenime vadovautis.

2. Tavo poelgis, kurį visada prisimeni su šypsena?

Gal prieš kokius ketverius metus skridau su parasparniu nuo Alių iki Tauragnų. Vaizdas buvo nuostabus ir įspūdingai puikūs, skridau ir šypsojausi, kad išdrįsau, nes kai kas labai nepritare ir atkalbinėjo.

3. Tavo mėgstamiausia gėlė?

Gal neturiu vienos. Pavasarį man labai gražu, kai žydi tulpės, ypač, kai jų daug ir visokių spalvų, gražu, kai vėjyje siūbuoja aguonėlės, tokios trapios, lyg perregimos ir labai trumpaamžės. Man ir kardeliai labai gražu. Ir rožės, ypač, kai gauni dovanų didelę puokštę... Argi yra negražių gėlių, kurių galėtum nemėgti?

4. Tobulas savaitgalis?

Na, ir klausimas! Lyg būtų tobulų dalykų! Nors... Jeigu darbo savaitė buvo įtempta, tiesiog tobula visą dieną pasilepinti lovoje su gera knyga, o gal net taure vyno rankoje.

O gal ištrukti į gamtą, kai dar šiltas ir stebuklingai spalvotas ruduo, ištrukti nuo žmonių triukšmo kur į atokią trobelę vidury miško, tyliai sėdėti ir žiūrėti į spragsinčią laužo ugnį ar ramų kaip stiklas ežero vandenį.

5. Ko dar svajoti išmokti šiame gyvenime?

Vyresnysis sūnus tiesiog susižavėjęs jėgos aitvarų sportu. Manau, būtų šaunu pramokti nors kelias sekundes ant vandens išsilaikyti. Svajoti reikia nepriklausomai nuo amžiaus. Dar norėčiau paskrai-

dyti oro balionu. Tai įgyvendinti turbūt lengviau, nes mokytis nereikia.

Beje, penkių minučių atsakymams tikrai neužteko. Kadangi buvau paprašyta kokios nekasdieniškos nuotraukos, tai ši turbūt tinka – pasirodusi skrydžiui.



Utenos r. savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus vyr. specialistė Zita Mackėvičienė sudarė leidinį „Utenos krašto kulinarinis paveldas“. Knygoje apie valgymo kultūrą, papročius ir tradicijas pasakoja ir tauragniškęs. Šiandien spausdiname ištrauką iš Veronikos Žiezdrinės (g.1924 m.) pasakojimo.

Sunkūs buvo laikai, auginame 5 vaikus. Reikėjo išleisti juos į mokslus. Turėjau labai gerą bičiulę, šviesios atminties Oną Gimbutytę. Kai ji pradėjo dirbti Tauragnų valgykloje ir pati išmoko visokių maisto gamybos gudrybių, pasiūlė man jai padėti ruošti laidotuvių, vestuvių valgius ir kt. Vėliau jos paraginta ėmiausi to darbo pati. Taip lūpos iš lūpų, kaimynas nuo kaimyno pasklido kalbos. Vieni prašė paruošti vestuvėms, kitiems patalkinti sunkią netekties akimirką reikėjo.

Pamenu, kaip visomis išgalėmis ieškojau, kur gauti kepimo formų. Tais laikais jų mažai būdavo. Keletą formų padarė mano vyras Kajetonas. Jo padarytoje nerūdijančio plieno formoje darydavau „egles“. Viena jų net pateko pas Prezidentą Valdą Adamkų, kai jis viešėjo Švenčionių mieste.

Domėjausi naujais receptais ir juos gavusi pirmiausia išbandydavau namuose. Būdavo, kad kažką patobulindavau. Ieškodavau naujovių. Gaminau saldumynus: grybukus, egles, avinėlius, riešutus, žąsis, voveraites, rožytes, kaštonus...

Visko buvo per tuos šeiminkavimo metus. Tik galiu pasidžiaugti, kad gero buvo daugiau nei blogo. Aišku, buvo ir daug jaudulio. Kad viskas pavyktų. Labiausiai visas ruošimas priklausė nuo produktų kokybės. Anksčiau žmonės augindavo kiaules, teliukus ir prireikus paskersdavo. Mėsa būdavo šviežia, o tada tik spėk suktis. Per tris dienas reikėdavo viską sutvarkyti ir padaryti vyniotinius, šaltieną, dešreles, o likusią mėsą paruošti rūkyti.

Papasakosiu vieną atsitikimą, kai ruošiau vestuves Saldutiškio apylinkėse. Vestuvės buvo didelės – apie 100 žmonių. Tada buvo tokia mada. Šeiminkė, kuri dukrą tekino, pasiūlė gaivą pagaminti iš dažų, cukraus, vandens, citrinos rūgšties. Gaspadorius ėmė ant jos šaukti, kad yra kompotų, uogienių ir iš jų galima gėrimą padaryti. Bet ji nesileido į kalbas ir liepė gaivą padaryti su dažais. Mes paklausėm. Antros dienos rytą nusidriekė eilė prie lauko tualetų. Bet tai buvo dar ne viskas. Visi pradėjo bėgti į šalimais esantį miškelį – taip susuko pilvus, kad net miškelis liūliavo, o mes buvome priverstos virti kmynų ir ramunėlių arbatą.

Kepdavau duoną iš ruginių miltų, babkas iš kvietinių, klekus, saldumynus. Duoną kepdavom su raugu, kurį palikdavom po duonos išrūgenimo kitam kepinui. Rugius maldavom patys namuose girmomis. Kviečius veždavom malti į malūną. Duonkubiliai būdavo mediniai, laikydavom juos pirkaitėje apvožtus, kad neprisidulkėtų.

Iš miežinių kruopų virdavome košę pečiuj ir ant plytos, pridėdavome lašinukų ar sviesto. Iš avižų virdavome kisielių.

Aldona Budreikienė

Ikimokyklinukai pasitiko Kalėdas



Visi labai laukėm gražiausios šventės - Kalėdų. Darželinukams didžiausias džiaugsmas- susitikimas su Kalėdų seneliu. Mus kartu su mokinukais nudžiugino ne tik Kalėdų Senelis, bet ir Snieguolė. Vaikai priminė, kam ir kokių reikia dovanų: „baltų marškinėlių laukams, baltų kepurėlių namams, eglutėms - pūkuotų skaryčių, o kiškiams - baltų pirštinių... ir linksmai padainuodami sekė pasaką „Kaip Gaidelis ir Katinėlis statė namą“.

Už lango dar rudeniškai šilta, bet Gaidelis ir Katinėlis (Mikas, Dominykas) susirūpino ruošti žiemai - namą statyti.



Veronika Žiezdrienė

Avižinių košių nevalgydavome. Grikių nesėdavom ir iš jų nieko neruošdavome. Linus sėdavome. Maistui augindavome pupas, žirnius.

Gaspadinaudama vestuvėse ar baliuose iš kiaulienos ruošdavau netikrus „zuikius“, kepdavau juos pečiuj. Taip pat darydavau suvyniotus šonkauliukus, kepdavau vištas, prikimštas kiaulienos ar vištienos, obuolių.

Reikia talkos. Tik Ežiukai (Tomas, Nojus) žada lapais apsikloti, Kiškiai (Justė, Emilija) negali padėti, nes turi skubėti, išsipuošusios Voverytės (Inesa, Viltė) sakosi nebijančios žiemos, o kaipgi padės gudruolė Lapė (Raminta), jei puikuoja žiemos kailinukais, ruošiasi snausti savo oloje. Gnybtelėjus šalčiui, žvėreliai atsiprašo, kad nepadėjo. O darbštuoliai Gaidelis ir Katinėlis pamoko: „Šitokią stebuklingą naktį reikia visus priimti... Mes manėme, kad vieni Kalėdas sutiksime, o štai kiek svetelių!“

Vaikučiai, pašokę su Kalėdų Seneliu ir Snieguole, padėkoję už skanias dovanėles, tėveliams - už puikius apdarus, visiems padovanoję ne vieną šypsnį, skubėjo pasitikti Naujuosius metus... Tegu 2014-ieji būna šilti, džiugūs, nešantys laimę į visus namus.



2014 m. žiema bus šilta, pavasaris vėluos, vasara apniukusi, o ruduo - ankstyvas

(straipsnis iš interneto <http://www.lrytas.lt>)

Senų senovėje žmonės pastebėjo, kad nuo gruodžio 13 dienos iki Kalėdų kiekviena diena parodo ateinančių metų orus. Etnologas Libertas Klimka stebėjo dvyliką gruodžio dienų ir prognozuoja, kad ateinantys metai bus šilti, be staigių oro permainų. L.Klimka trumpai apibūdino kiekvieno ateinančių metų mėnesio orus.

Sausis. Pirmą kitų metų mėnesį atspindėjo gruodžio 13-oji. Ši diena buvo rami, nesnigo, nelijo, bet spaudė šaltukas. L.Klimka mano, kad 2014 metų pradžia nebus šalta. „Žiema nebus žiauri ir nebus per daug sniego. Praktiškai iš viso nebus. Šaltukas bus nedidelis. Nebus staigių permainų – staigaus atodėrmio, o paskui didžiulio šalčio.“

Vasaris. Gruodžio 14-oji džiugino saulėtomis akimirkomis. Dėl to etnologas prognozuoja, kad ir vasaris bus saulėtas. Jam sunku pasakyti, ar žiemos pabaigoje bus sniego. Gruodžio 14 diena labiau priminė vėlyvą rudenį nei gilią žiemą, tad ir iš antrojo metų mėnesio tikros žiemos sunku tikėtis.

Kovas. Apie kovą etnologui bylojo gruodžio 15-oji. Oras buvo permainingas. Iš ryto snigo, po pietų tarp debesų vis išlisdavo saulė. „Antroji dienos pusė buvo graži – pavasaris ateis laiku. Antroje kovo pusėje orai turėtų būti tikrai pavasariški, saulėti“, - spėjo L.Klimka.

Balandis. Gruodžio 16 diena buvo labai niūri. Dangus visą dieną liko apsiniaukęs. Dieną nelijo ir nesnigo, vyravo plusinė temperatūra. Etnologas prognozuoja, kad maloniai prasidėjęs pavasaris nebus toks staigus, kaip norėtusi. Balandį šiltų paltų dar neslėpsime spintose.

Gegužė. Net ir gruodžio 17 diena buvo apsiniaukusi, tiesa, nešalta. „Tai rodo, kad pavasariškos žalumos teks palaukti ilgokai. Saulės pavasarį nebus daug“, - dėl gegužės orų apgailestavo etnologas.

Birželis. Gruodžio 18-oji stebėtoją nudžiugino. Saulėta diena ir plusinė temperatūra žadėjo gražią vasaros pradžią. Po užsitiesusio pavasario, birželis išsprogs gražiausiais vasaros žiedais. Atostogausiantiems Lietuvoje jis pataria poilsį planuoti vasaros pradžioje.

Liepa. Naktį iš gruodžio 19 į 20 dieną snigo. Nors diena buvo šilta, saulės išlisdavo labai retai. „Liepa per daug nelepins. Bus

lietaus ir nemažai, nes gruodžio 19-osios naktį prisnigo daug. Liepos antroji pusė ir rugpjūčio pradžia bus lietingos“, - perspėjo etnologas.

Rugpjūtis. Paskutinį vasaros mėnesį atspindėjo gruodžio 20-oji. Ji buvo apsiniaukusi, nelijo. Rugpjūtis bus nešaltas, nevėjuotas. Bet saulės, kaip įprasta rugpjūtį, nebus daug. Etnologas nenustebs, jei rugpjūtis bus lietingas.

Rugsėjis. Gruodžio 21 diena buvo šilta, bet dangus vis dar liko apsiniaukęs. „Ir rugsėjį saulutė nelepins, kaip pernai. Bet nebus šaltas. Turėtų gausiai dygti grybai – vasaros pabaiga lietinga, tad jie augs kaip ant mielių“, - tikino L.Klimka.

Spalis. Spalis turėtų būti labai gražus. Gruodžio 22-osios pirmoji pusė buvo saulėta, daug properšų tarp debesų. „Bus malonus ir nelietingas spalio. Dieną saulė, o naktį gali būti šalnų. Ne visiems grybams tokie orai patinka. Grybavimo sezoną reikės uždaryti dar iki spalio“, - perspėjo etnologas.

Lapkritis. Gruodžio 23-ąją nuo pat ryto lijo. Lapkritis turėtų būti labai drėgnas, su gausiais krituliais – lietumi šlapdriba ir sniegu.

Gruodis. Kūčių diena, gruodžio 24-oji, prognozavo kitų metų gruodžio orus. Kone visą dieną švietė saulė, tad gruodžio vėta laukti saulėto ir kiek vėsoko.

DEKOJAME

Sausio 3 dieną, tik ką nuskambėjus Naujametiniams varpo dūžiams, mūsų šeimą ištiko skaudi netektis – mirė mūsų mylimas brolis **Panciškus Udras**.

Už pagalbą, užuojautos ir paguodos žodžius nuoširdžiai dėkojame vargonininkei Jolantai, Spitrenų klebonui Povilui Kleziui, visiems draugams, pažįstamiems, giminėms ir artimiesiems.

Nuoširdų ačiū, kad sunkią valandą buvote kartu su mumis, Jums taria seserų Aldonos Puodžiukienės ir Stanislavos Norkūnienės šeimos.

A+TA Seniūnijoje gruodžio mėn. mirė
ALFONSAS SARGŪNAS, 88 metų, Klykių k.,
ANTANAS VAIŠNORAS, 74 metų, Tauragnai.

Užjaučiame artimuosius

Nuotraukos Dainiaus Atkočiūno, Aldonos Budreikienės, Žymanto Trimonio, taip pat iš asmeninių archyvų;

Redagavo ir maketavo Danguolė Grabauskienė
Mums galite rašyti adresu dangsidabr@gmail.com

Spausdino Utenos spaustuvė

